

I.

France Svetličič.

Da so pesmice Svetličičeve res biseri v slovenskem slovstvu, vidi vsak, kdor ima serce za lepoto, ki se razkazuje v poeziji.

Pravi pesnik svojih dovršenih umotvorov navadno ne popravlja. Tako je tudi Svetličič v svojih pesmicah le tu in tam kaj preuredil, kar razodeva njegovo tanko čutilo ter spričuje, da se časih z malo spremembo zboljša mnogo. Tako je popravil v baladi „Erazem Ravbar“ v I. kitici 4. versti: Nobena več možkih za sebe ni vnela v . . . za sé ni unela; v III. kit. versto predzadnjo: Ko beli med ternjem je limbarjev cvet v Lilije cvet, spoznavši, da je limbar (Lilienberg) beseda Markova! — V sonetu „Dekletam“ v III. kit. 3. versti: Pregrešno slasti moč ni posmodila v Pregrešne slasti itd. — Pesmico „O pomladi“ v 2. versti: Topleji solnce greje nas v Topleje itd.; v zadnji verstici: Tud nam veselim bit' veli v In ali pa nam veselim . . — V zabavljici „Oném“ v II. kit. 4. v.: Mu lačna nesnaga v Lačna grdoba nar lepši objé. — V sonetu „Mladenčem“ v III. 2: Deklet nedolžnih, bistrookih lica v Deklet slovenskih . . — V sonetu „Mornar“ III. 3: Po kateri znancov množ'ca se spreha v Znancov mnogo se spreha. — V himni „Ob vojski“ II. 4: So vasi in tergi, v katerih pred ljudi se terlo je v Ki se pred ljudi v njih terlo je; III. 4: . . dokler bje v nas serce v Dokler triplje v nas serce. — V pravljici „Čudno jezero“ IV. 4: Utergati zmed njih eno v Da bi utergal njih eno; VII. 2: Po kateri sem otrok skakljal v Ki sem otrok po njej skakljal. — V enaki „Zgubljena zvezda“ I. 3: Ki šle so na neba širjavo v Na neba planjavo. — V sonetu „Pot skozi življenje“ III. 3: Ko hrast cvetice, ki pod njim so v travi v Kot lipa cvetke, ki pod njo so v travi . . — V pripovedni narodni „Cerkniško jezero“ V. 4: In mu prijazno pravi: Povej mi, kaj ti je? v Sirota, kaj ti je? — VIII. 4: In rečem ti, to dekle nevesta tvoja bo v Da ona nevesta tvoja bo; XII. 2: Iz serca rad bi gledal neveste tvoje kras v Iz serca rad bi vidil . . ; XIII. 2: Za lučjo, ki mu z grada visocega miglja v Prot luči, ki mu . . — V pesmi „Hrušica“ II. 4: V gostem listji nad menó ali manó nam. menoj, da se vjema z vtihnejo; III. 4: Kteri se krivé v dolé v Ki krivijo se v dolé; VII. 8: Mim Pavijskih nam. pavijskih podrtin. — V baladi „Zaklad na Hudem polji“ II. 3: Na njej v slednjem ščipu v Na njej o slednjem ščipu . . ; VII. 3: Al skrinja hrane polna nam. polne; XII. 2: Kar vé, da ga bo treba v Ker vé itd. —

Kar je Svetličič popeval v pesni „Na planini“, ki se o zgodovini tako čversto strinja z ono „Na Hrušici“, posebej o Slovencu:

„Zvest Bogu in domu bil je
In bo vedno Slave sin
Dokler solnce bo zlatilo
Verhe plešastih planin“ —

to nam o narodu in domu svojem ter sam o sebi kaže kaj iskreno v pesni po narodnih zloženi vže v novejši dobi, namreč:

Na Mravljiškem vrhu.

Kaj se beli tam na gori
Med grmovjem in med bori,
Je li groblja, je li sneg?
Groblje v kraji tistem ni je,
Burja studna več ne brije,
Davno kopen je že breg.

Skala je, pečina krasna,
Ž nje se — so vremena jasna —
Vidi zemlja kranjska vsa.
Zemlja kranjska, zemlja blaga,
Duši moji milodraga,
Bodi mi pozdravljena!

Ti si knjiga svetu dana
Vredna biti vsemu znana;
Pa kdo v tebe vprè očl!
Redek le je, da se zmeni,
Kaj je v tebi, in te ceni,
Kakor gre, po vrednosti.

Ti si njiva, ki gnojila
Jo je vojsk in bojev sila
Mnogo let nenehoma;
Njiva, ki so jo orala
Kónj kopita, in teptala
Ji vsejana semena.

Ti si raka, kjer Posavci,
Kjer Primorci, kjer Podravci,
Ki so za-te padli, spé.
Njih desnica tri sto let je
Turku krahala početje;
Kdo pa jim kaj hvale vé?

Srečna torej si ti, skala,
Da priroda ni ti dala
Srca občutljivega:
Mirno gledaš v dalje zračne,
Al so čiste, al so mračne,
Al vihar po njih divjá.

„Ah, predragi! ah ne sodi
Me tak krivo, veren bodi,
Tudi jaz imam srcé;
Tudi jaz vem razločiti
Ino morem občutiti,
Kaj je blagor, kaj gorjé.“

„Gledala sem s te višine
Divjih rojev klete čine,
Ko si svet delili so;
In smem reči, da storilo
Se je tudi meni milo
Nad krivico prehudó.“

„Slišala sem zdihe vroče
Dedov tvojih, ko jim kočé
Palili so nad glavó;
In tud mene je bolelo
Srce, ko mi je donelo
Njih jokanje na uhó.“

„Dnevi sparni so varili
In nalivi mi kalili
Stene neopažene.
Vihte strašne so bučale,
Da bi skor me omajale,
Pa ganila nisem se.“

„Glej! strel moč me ni razklala,
Vlagi, toči v bran sem stala,
Stoj udarcem tudi ti.
Če nadzvezdne pa oblasti
So ti namenile pasti,
Padi, — zakon ti veli —.“

Skala! čuj prisego mojo:
Zvršiti naročbo tvojo
Vse vse dni se trudil bom.
In ko bela smrt me grudi —
Mož beseda — bode tudi
Zadnji zdih moj: Bog in dom!

In Svetličič — bil je tudi mož beseda! — Da bi pač takih mož v prihodnje dobivala še dokaj o takem pesniku ponosna Slovenija, in da bi vsi, ki radostni prebirajo prelepe njegove pesmice, ž njo vred ranjkemu vsaj v duhovnem svojem napredovanju splétali spominšice, kakoršno je vsadil mu verli Radoslav po Zg. Danici 1881 l. 9:

Spominšica

na grob svojemu nepozabljivemu učeniku keršanskega nauka na Verhniki
v mladostni dobi, preč. gosp. Fr. Svetličiču.

Spominšico Ti stavim na gomilo,
Učitelj moj nekdanji ljubeznjivi,
V spomin hvaležnosti, Nepozabljivi!
Zdaj ko dejan si v černe zemlje krilo.

Za tvoj poklic ti serce je žarilo,
Pastir Gospodov zvest in nevtrudljivi,
Sin blag Slovenije bil dan svoj živi,
Marsktero pesmico si pel ji milo.

Ni gnalo te po blišu svetne slave,
Obilno pil iz kupe si terpljenja;
Pa breme nosil Bógu vdan in véрно:

Naj duša tvoja k Jezusu v višave
Po venec splava večnega življenja,
Uživa tamkaj slavo neizmerno!

Iz polpreteklega časa.

(Konec.)

1. Dné 27. julija 1875. l. podari slavna c. kr. kmetijska družba Kranjska eno garnituro vertnarskega in sadjerejnega orodja v vrednosti 25 gld. av. v. brezplačno.

2. Dné 6. marcija 1876. l. podari vodstvo deželne sadje in vinorejne šole v Mariboru za tukajšnji šolski vert *a)* 200 jabolčnih, *b)* 200 hruševih dvoletnih divjakov in *c)* 60 kosov raznih jabolčnih in hruševih žlahtnih cepičev v vrednosti 6 gld. av. v. brezplačno.

3. Dné 8. aprila 1876. l. podari slavna c. kr. kmetijska družba Kranjska vsled dopisa od 15. svečana 1876. l., šte. 1013, gotovi znesek z 25 gld. av. v. v podporo in uredbo tukajšnjega šolskega verta.

4. Dné 9. aprila 1876. l. podari brezplačno vodstvo deželne sadje in vinorejne šole na Slapu za tukajšnji šolski vert 38 kosov raznih požlahtnenih sadnih pritlikovcev (dvoletnih) in nekoliko cepičev, vse skupaj vredno 8 gld. av. v.

5. Dné 19. aprila 1877. l. prejme se na tukajšnjo prošnjo vsled dopisa c. kr. namestništva Teržaškega od 9. marca 1877. l., šte. 2623, iz c. kr. centralnega sadišča Goriškega *a)* 200 jabolčnih, *b)* 200 hruševih in *c)* 200 češnjevih enoletnih divjakov v